

Liikenteen palvelujen kehitys

Teemat ja haastatellut asiantuntijat

- ▶ Liikkumismahdollisuuksien erot
- *Hanna Strömmer, Taru Pakkanen*
- ▶ Liikennemarkkinan muutostrendit
- *Janne Huhtamäki ja Mikko Västilä*
- ▶ Julkinen ja yksityinen palveluverkko muokkaa liikkumistarpeita
- *Laura Langer & Toni Bärman*
- ▶ Joukkoliikenteen tilanteen kehitys pitkällä aikavälillä
- *Taina Saarinen ja Mikko Västilä*

Liikkumismahdollisuuksien erot

- ▶ Liikkumismahdollisuuksiin liittyvät saavutettavuus eri kulkumuodoilla ja liikenteen kohtuuhintaisuus
 - ▶ Erityisesti liikenteen kohtuuhintaisuudesta tutkimustietoa on toistaiseksi vähän tutkittu Suomen kontekstissa
 - ▶ Liikenneköyhyyden käsitteeseen liittyvät yllä olevien lisäksi liikkumisköyhyys ja altistuminen liikenteen ulkoisvaikutuksille, mitä tutkitaan Tampereen yliopistossa
- ▶ Autoistuminen ja sitä tukeva yhdyskuntarakenteen kehittyminen ovat lisänneet eriarvoistumista liikkumisen mahdollisuuksien näkökulmista.
 - ▶ Henkilöautoilu on yleisin kulkutapa kaikissa matkaryhmissä ja kaikilla alueilla. Henkilöautoiluun perustuva yhdyskuntarakenne heikentää autottomien (esim. lapset, ikääntyneet, pienituloiset) mahdollisuuksia omatoimiseen liikkumiseen kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.
 - ▶ Kaupungistuminen on myös muuttanut joukkoliikenteen kysyntää erityisesti pienillä paikkakunnilla, minkä vuoksi palvelutarjontaa on näillä alueilla heikennetty. Tämä on vähentänyt tyytyväisyyttä liikennejärjestelmään ja joukkoliikenteen palvelutasoon.
- ▶ Monipaikkaisuus ja etätyö vaikuttavat ihmisten liikkumiseen.
 - ▶ Vaikka muuttoliikettä maaseudulle tapahtui koronan sekä etätyön kasvun myötä, on se ollut oletettua vähäisempää eikä todennäköisesti vaikuta ihmisten liikkumismahdollisuuksiin kaupunkien ulkopuolella

Liikennemarkkinan muutostrendit

- ▶ Liikkumispalveluiden tulevaisuuteen vaikuttavat laajat yhteiskunnalliset trendit kuten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen
- ▶ Globaalit teknologiset trendit kuten digitalisaatio, automatisaatio ja palveluistuminen aiheuttavat muutoksia yrittäjyyteen ja palvelutuotantoon
 - ▶ Digitaaliset liikkumispalvelut tai MaaS eivät ole kehittyneet niin nopeasti kuin on haluttu. Julkisesti ja markkinalähtöisesti rahoitetun toiminnan yhdistäminen on hankalaa ja siihen on vaikeaa löytää liiketoimintamalleja. Lisäksi kuluttaja ei halua "maksaa liikaa"
 - ▶ Autojen jakamispalvelut eivät ole vielä lyöneet läpi Suomessa
 - ▶ Ajoneuvoista kertyvästä datasta on muodostumassa taloudellisesti merkittävä tietolähde
 - ▶ Sähköautojen osuus kasvaa tulevina vuosina vauhdilla ja kehitys synnyttää uudenlaista liiketoimintaa
- ▶ Liikkumisen palveluissa osa markkinoista on hyvin keskittyneitä ja muutama suuri toimija hallitsee markkinaa, osassa taas runsaasti toimijoita.
- ▶ Asioita tulee katsoa kokonaisvaltaisesti, ei vain liikennesektorin näkökulmasta

Julkinen ja yksityinen palveluverkko muokkaa liikkumistarpeita

- ▶ Korona sekä lainsäädännön muutokset ovat vaikuttaneet suuresti liikennealan markkinoihin
- ▶ Omat suuret haasteensa tuottaa inflaation eli kustannusindeksien voimakas nousu viime vuosina
- ▶ Hyvinvointialueiden aloittaminen vaikuttanut henkilökuljetuspuoleen. Muutos on käynnissä ja järjestäytyminen kesken.
- ▶ MaaS tukeutuu paljon joukkoliikenteeseen, joten joukkoliikenteen haasteet vaikuttavat vahvasti
- ▶ Ilmastotavoitteet ovat keskeinen muutosvoima, toisaalta liikenne-ennusteessa yksityisautoilulle on ennustettu kovaa kasvua sähköautojen myötä. Kaupunkiseuduilla on suurimmat paineet kestävä liikumisen kulkutapojen muutokseen

Joukkoliikenteen tilanteen kehitys pitkällä aikavälillä

- ▶ Korona-aika ja kustannusten nousu tyrehtyi joukkoliikenteen lupaavan kasvun kaupunkiseuduilla
- ▶ Harvaan asutun maan vähäiset matkustajavirrat eivät riitä ylläpitämään markkinaehtoista kannattavaa joukkoliikennettä vähäisin lipputuloin
- ▶ Kuljetusyrityksiltä vaaditaan paljon osaamista ja resursseja
- ▶ Digitaalisuuden myötä paremmat mahdollisuudet kehittää matkaketjuja ja yhteentoimivuutta, toisaalta kansa rakastaa vaihdottomia yhteyksiä ja siten asiakaspalvelun keskiössä on joukkoliikenteen käytön helpoksi ja ymmärrettäväksi tekeminen